

SZÁZADVÉG

Demográfiai folyamatok

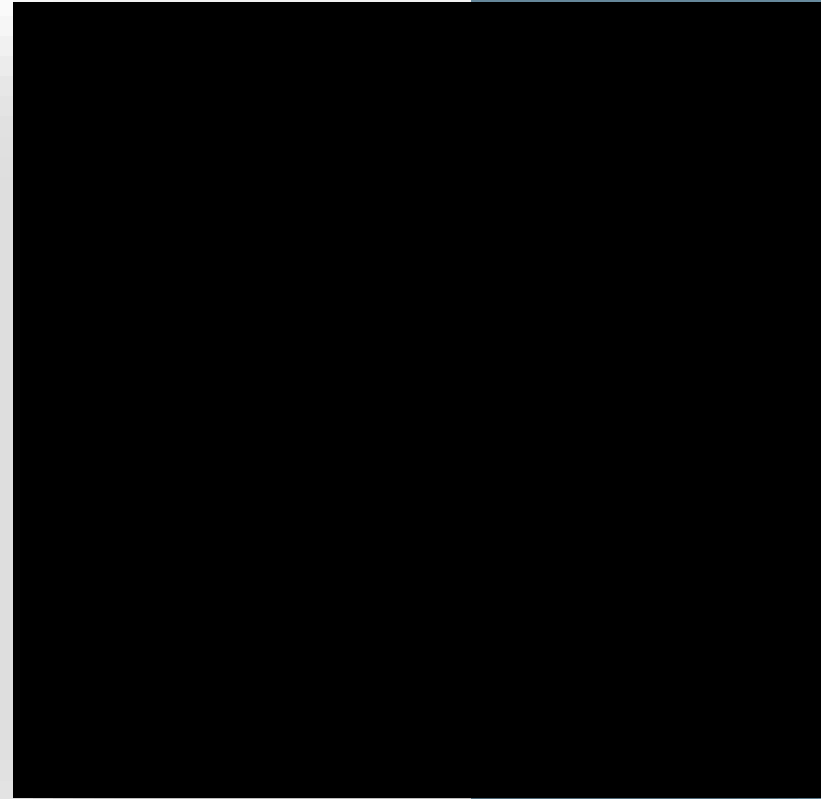
Gyorgyovich Miklós

Szakmai vezető

Századvég Alapítvány – Társadalmi
folyamatok és Média Kutatóintézet

WWW.SZAZADVEG.HU

Statisztikai kitekintés

STATISZTIKAI KITEKINTÉS

Magyarország népessége az 1980-as évek eleje óta folyamatosan fogyatkozik

- 2001 (népszámlálás): ~10,2 millió fő
- 2011 (népszámlálás): ~9,98 millió fő
- 2022 (népszámlálás): ~9,6 millió fő

A születések éves száma (1990-2023): ~40 ezer gyermekkel csökkent

- 2024: A születések számának történelmi mélypontja
- A születések száma az utóbbi évtized egy-egy évében elérte akár a 93 ezer főt is, azonban a 2024-es 77.500 gyermek újabb negatív rekordot jelentett.

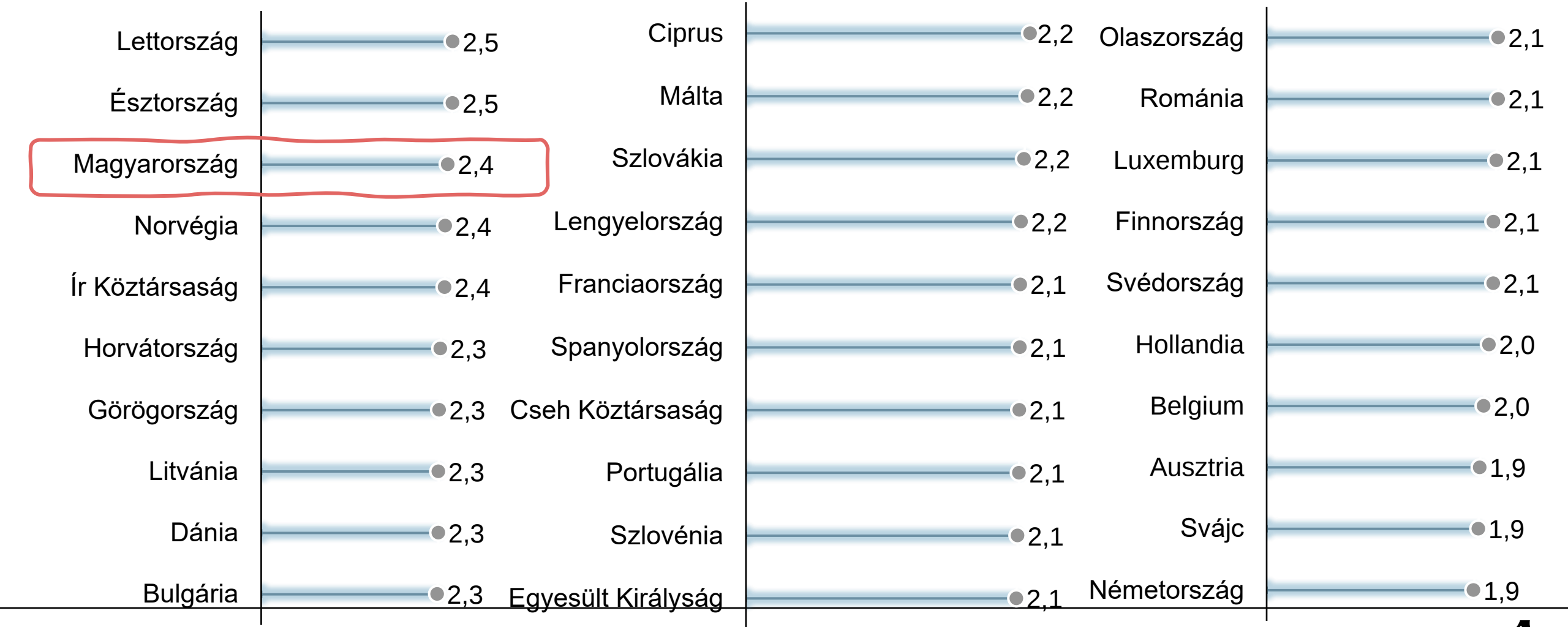
A népesség korszerkezete jelentősen átalakult az elmúlt évtizedekben

- Legszembetűnőbb változás:
 - az időskorúak számának és arányának növekedése,
 - a gyermekkorúak létszámának és arányának csökkenése.
- Míg 1990-ben a 65 éves és idősebb népesség aránya 13 százalék volt, addig 2011-re ez az érték 17 százalékra emelkedett (Földházi 2012), majd 2022-re megközelítette a 20 százalékot.
 - 2050-re pedig várhatóan a népesség közel egyharmada, mintegy 30 százaléka lesz 65 éves vagy idősebb (Obádovics–Tóth 2023).

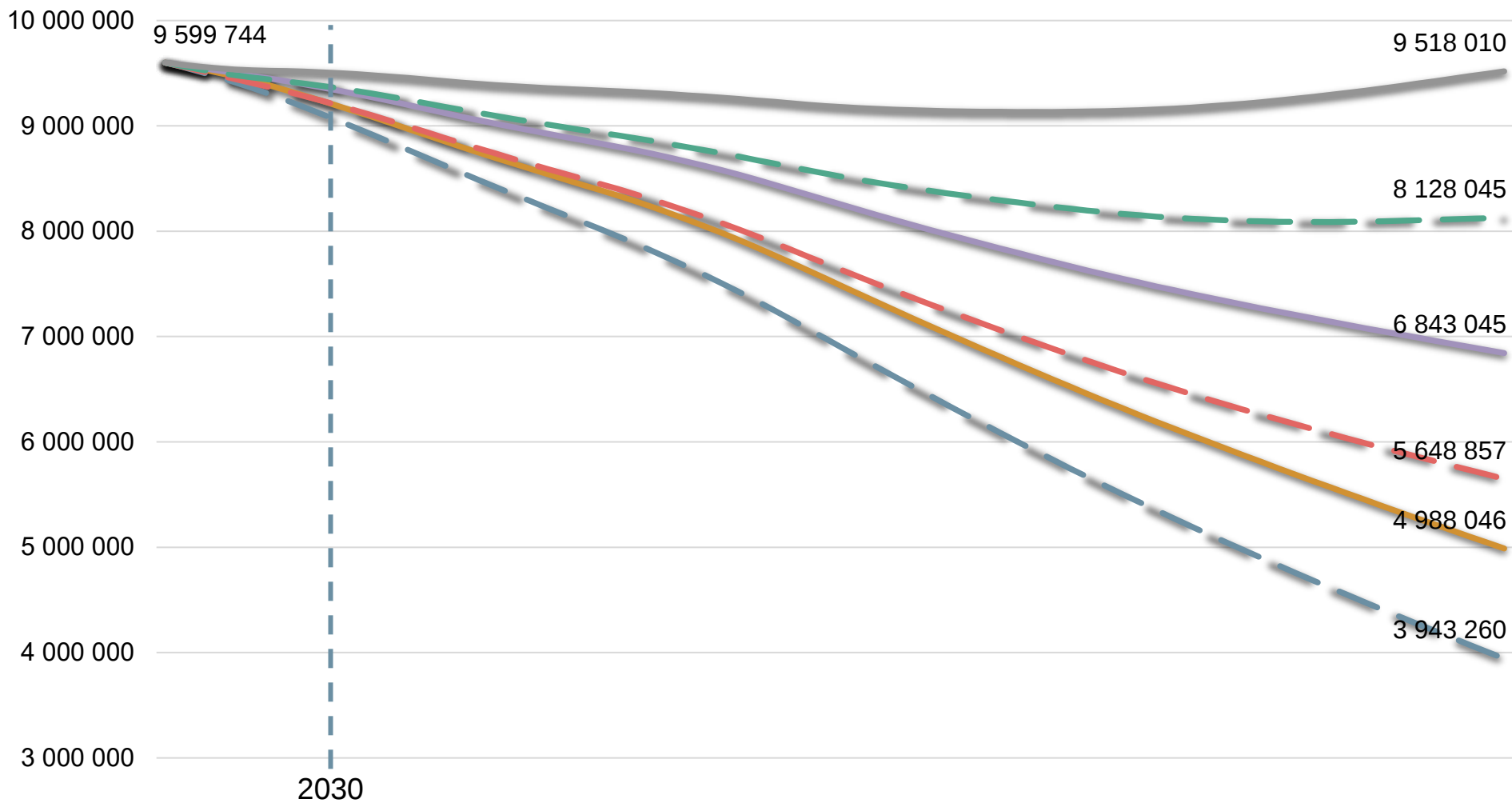
IDEÁLIS GYERMEKSZÁM

ÖN SZERINT MENNYI LENNE AZ IDEÁLIS GYERMEKSZÁM EGY CSALÁDBAN? (ÁTLAG, 2022)

MI TÖRTÉNNÉ, HA...?

NÉPESEDÉSI FORGATÓKÖNYVEK, 2023-2100

2030-ra 2,1-es TTA, 13.439 fős vándorlási egyenleg

2030-ra 2,1-es TTA, 0 fős vándorlási egyenleg

2030-ra 1,65-ös TTA, 13.439 fős vándorlási egyenleg

2030-ra 1,65-ös TTA, 0 fős vándorlási egyenleg

2030-ra 1,25-ös TTA, 13.439 fős vándorlási egyenleg

2030-ra 1,25-ös TTA, 0 fős vándorlási egyenleg

A TÚLMISZTIFIKÁLT TELJES TERMÉKENYSÉGI ARÁNYSZÁM

Az adott év termékenységi viszonyait tükrözi, nem pedig a tényleges kohorsz-termékenységet.

Nem veszi figyelembe a népesség korszerkezetét.

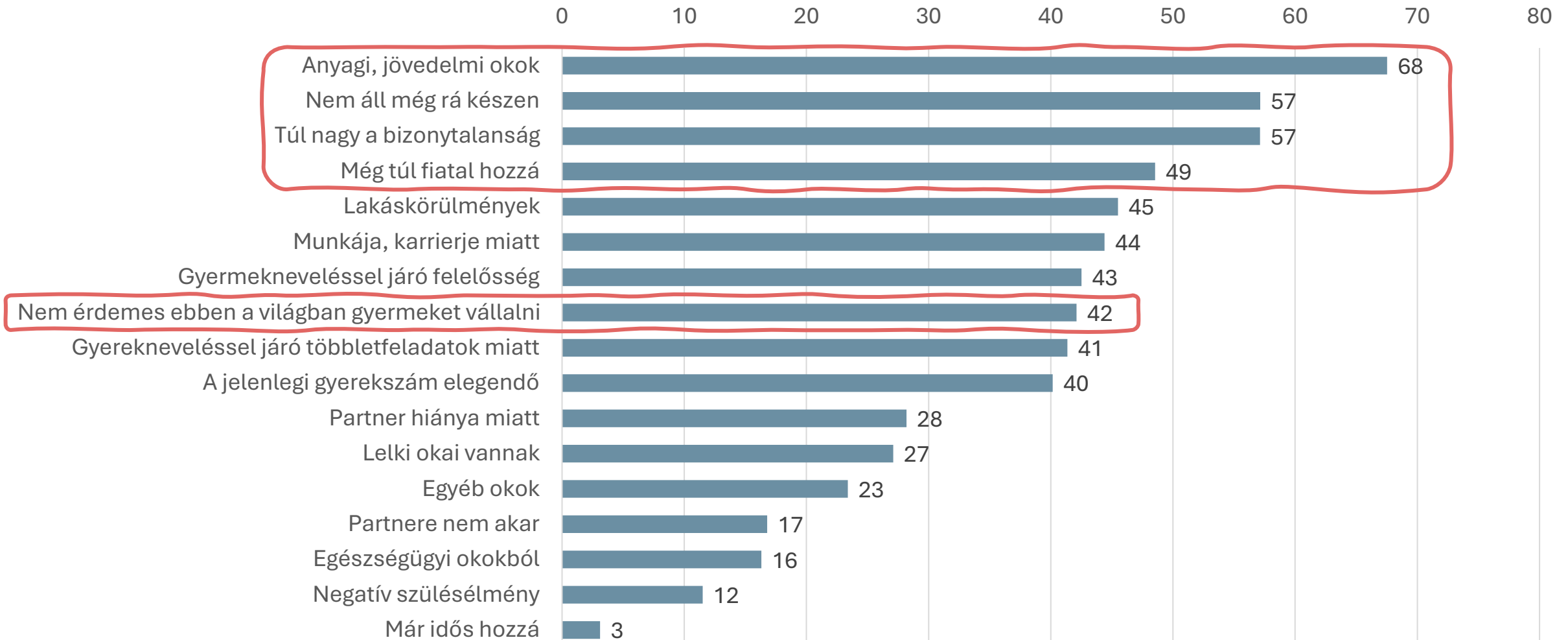
Nem ad információt a *szülések időzítéséről* és a *szülési intervallumokról* sem.

Figyelmen kívül hagyja a **halandóság** és a **migráció** szerepét is a népesség alakulásában.

Nem veszi figyelembe a területi egyenlőtlenségeket.

MI AZ OKA ANNAK, HOGY ÖN NEM TERVEZ (TÖBB) GYEREKET ÖT ÉVEN BELÜL? (18-29 ÉVESEK, %)

MIÉRT AKARNAK A FIATALOK GYERMEKET VÁLLALNI?

Magyarország (2021)

A gyermekvállalás élményének megtapasztalása

- Átélni a gyermek születésének és felnevelésének „csodáját”

Szülői tapasztalatok átélése

- Megtapasztalni azokat az élményeket, amiket saját szüleik is átéltek velük kapcsolatban

Értékek továbbadása

- A szüleiktől kapott értékeket és mintákat továbbadhassák saját gyermekeiknek

Az élet értelmének megtalálása

- A gyermekvállalás az élet beteljesítése, értelme

Személyes kiteljesedés

- A gyermekvállalás saját magunk kiteljesedésének, egy belső űr kitöltésének az eszköze

Boldogságforrás

- A boldogság egy olyan faktora, amit semmi mással nem lehet pótolni

Kötődés iránti vágy

- Vágy arra, hogy valaki hozzájuk kötődjön

Pozitív, stabil családi minták követése

- Szeretetteljes családból érkezettek szeretnék ezt a mintát továbbadni

Természetes vágy

- A gyermekvállalás iránti vágy mindig is jelen volt az életükben, evidencia

Biológiai szempontok

- Tisztában vannak a biológiai lehetőségek fontosságával

MIÉRT NEM AKARNAK A FIATALOK GYERMEKET VÁLLALNI?

Magyarország (2021)

Anyagi instabilitás

- Nem tudnák megteremteni a szükséges anyagi háttérrel

A világ állapota

- Aggódnak a klímaváltozás és a kedvezőtlen politikai környezet miatt

Időhiány

- Nem tudnának elegendő minőségi időt szentelni egy gyermeknek

Saját felkészületlenség érzése

- Kétkelkednek saját képességeikben

Traumatikus gyermekkor

- Saját negatív tapasztalatok a gyermekkori családból

Oktatási rendszer kritikája

- Elégedetlenek a jelenlegi intézményi ellátottsággal, az oktatás színvonalával

Életkor

- Vannak, akik úgy érzik, már túl idősök a gyermekvállaláshoz (29 éves volt a legidősebb)

Jogi akadályok

- Egy homoszexuális résztvevő: Magyarországon nincs lehetősége gyermeket vállalni

Személyes indíttatás hiánya

- Néhányan egyszerűen nem érznek késztetést a szülővé válásra

Megoldási javaslatok

MEGOLDÁSI JAVASLATOK

Fertilitási csapdák felismerése

- Kevesebb reprodukzív korú nő
- Fiatalok növekvő anyagi elvárásai
- Kis családméret normává válása

Reális célkitűzések

- Nem 2,1-es TTA-t célozni, hanem 0,3-as növekedési lépésekkel elérni „az alacsony termékenység biztonsági zónáját”.
- Fiatalok hosszú távú bizalmának megnyerése

Családtámogatási és munkaerőpiaci helyzet

- Bebetonozott, kiszámítható és célzott támogatások
- Atipikus foglalkoztatási formák ösztönzése
- Családbarát munkahelyek támogatása

Fiatalok lakhatásának támogatása

- Új lakástámogatási formák bevezetése
- Bérlet-szektor fejlesztése

Családi életre nevelés

- Az oktatási rendszerben és az informális képzésekben a párkapcsolati készségek fejlesztése.

Migrációs stratégiák

- Külföldön élő magyarok hazacsábítása
- Bevándorlás körülmények kezelése

Egészségügy fejlesztése

- Halálozási ráta csökkentése, várható élettartam növelése
- Gyermekvállalás elősegítése

Komplex támogatási rendszer szükségessége

- Nem elegendőek az anyagi ösztönzők
- Társadalmi attitűdök változása, a munka-magánélet egyensúlyának javítása, valamint az oktatás és egészségügy fejlesztése.

SZÁZADVÉG

Kövessen minket:

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

WWW.SZAZADVEG.HU